

Odierna VVestphalia, vera ac vëtus Saxonia fuisse perhibetur, cuius limites fuerunt Rhenus ab Occidente, Visurgis ab Oriëte, Phrisia à Septentrione, & à Meridie Hassiæ montes, quos Obnobios Ptolemæus appellare videtur, ex quibus Amesis flu. oritur, qui Padëbornâ & Monasterium mediam ferè prouinciam interfecat. & per Frisiam defluens fertur in Mare. Cùm igitur latius extendantur VVestphaliæ fines, in hac tabella Monasteriësis diocesis præcipuè ob oculos ponetur, itemq; Osnabrugensis, cùm alias quatuor sint Episcopatus totius regionis à Carolo Magno instituit, Monast. videlicet, Osnabrugësis, Padelbornësis & Myndësis. In loco igitur Osnabrugësi habitatoribus satis frequëti Carolus magnus cùm vicinâ VVidekindi arcem iam captam imposito præsidio firmasset, primam exædificauit in prouincia Episcopalem ecclesiã, eiq; virũ sanctũ præfecit VVihonẽ primum eius loci præfulem, hominem gentè & origine Frisiũ. deditq; priuilegiũ nouæ Ecclesiæ, vt vtriusq; ibi linguæ scholæ haberetur, præsentique doctores viri insignes: eiusq; priuilegij tenor etiã nũ extat. Monasterium aut̃ tertia erat Episcopalis Ecclesia, quã erexit Carolus Magnus in meditullio regionis Myningrode dicto, loco qui postea ab insigni ibi fundato monasterio, Monasterium fuit denominatum, ordinauitq; ibi Episcopum Ludgerum natione Frisium, fratrem Hildegripi episcopi Halberstadiensis. Huius successor Hermanus dedicauit & consecrauit monasterium & ecclesiã trans aquas in titulum & honorem virginis Mariæ, quod breui monasterium ita excreuit, adeoq; factum est celebre vt nomen dederit ciuitati & Episcopo. Anno 1533. & 1534 in hoc episcopatu magna per catabaptistas orta est seditio. nam vbi fama percrebuisset ibi dominium habere catabaptistas, ingens eò malorum hominum affluxit colluies ac mox ipsorum processit coniuratio, vt etiã nullius potuerit comprimi auctoritate. Episcopus ergo vrbem valido circumfedit exercitu, opibus Archiepiscopi Coloniësis & ducis Cliuensis adiutus. Anabaptistæ mœnibus inclusi audacibus eruptionibus lacessiunt hostem, vt nunc his nullis Mars prosper adesset, nihilq; penè aliud per menses sex ageretur. vltima Augusti vrbsingentibus animis oppugnata, sed vrbans fortissimè resistantibus magna cum clade oppugnatores in castra sunt repulsi. Hinc ciues inflati, Ioannem Leydanum Batauum, infimo quidem loco natum, verũ forma, ingenio, facundia, audacia, fraude facinoribusq; præstantem, sibi regem, cui rerum omniũ potestatem facerent, cuiq; quicquid opum, fortunarum aut̃ annonæ supererat permitterent, constituere: hic fretus seditionum quorumq; expectatione pollicebatur sibi obsidione soluta, exercitu suo per totũ orbẽ grassari. custodes corporis gramineo & cœlesti coloribus vestiebat, terrenã. sc. & cœlestem sibi promittens potestatẽ in signe ferebat, terre globũ duobus gladijs trãsfixũ. prophetas qui dolo arte necerët, ad vicinas ciuitates emittebat. vxores duxit quindecim, quotq; voluissent permisit viris habere vxores, cetera omnia esse cõmunia. Mese obsidionis decimo, impetrauit episcopus auxiliares copias, vt vrbẽ insuperabilẽ fame ad deditiõnẽ cogeret. orta interea in vrbe seditione, obrũcauit rex 47. ciues, qui conatib. eius repugnabant. Mese 14. omnibus propè consumptis, cessatum communiter conuiuari, vulgus herbis & radicibus victitare, canes, feles, mures, glires in delicijs haberi, cùm nihil superfuisset reliqui, quo miseram traherent animam, corium & pelles cocta contusaq; panis haberi loco cœpit, atq; inter hæc rex mirabili impostura dementat pereuntes, vt non ante se perire credant, quàm perierint. vrbe

namq;

namq. tandem capta, nihil victore exercitu insolentius crudeliusq. venabantur absconditos, totosq. decem dies in cædibus vacabant. ludus erat iugulasse hominem, mulieribus parum nisi quæ seditionis autores fuissent. Esculorum apud regem & regales tantum inueniebatur quantum ipsi & suis in tres menses suffecisset. autores calamitatis scelerumq. rex, eiusq. primarij cathenis vincti circumducuntur per vicinâ loca. tandem 1336. in Februario reducti in urbem Monasteriensem, forcipib. candentibus lacerati, tribus ferreis corbibus inclusi è turri D. Lamberto sacra in memoriam æternam pensiles propendent. sicq. hoc regnum miserum est finem sortitum. Terram autem hanc Carolus Magnus primum ad fidem Christianam compulit. cæterum cum sæpius rebellarent, repetitoq. idolorum cultu Christi religionem spernerent, nec iurandum quouis modo aduerterent, ut metu penæ gentis temeritatem compefceret, occultos iudices instituit quibus potestatem dedit, ut quamprimû deierasse, aliquem comperissent, fregisseque fidem, aut aliud aliquod scelus perpetrasse, mox illum ubi comprehendi posset, pro arbitrio necarent: elegitque ad hoc viros graues ac iustos, qui plectere innocentes haud ab re possent, degenerauit autem hodie hoc iudicium, & ad Scabinos (ut vocant) translatum, personas viliores, numero vbique septem, qui & ciuilia tractant negotia, solumq. de criminalibus permissâ potestatem habent. Regio est admodum frigida, vini & frumenti inops, pane vescuntur nigro, cereuisia potus est. vinum quod Rheno aduehitur, magno emitur pretio, eoq. opulenti tantum quamuis rarò vtuntur. Bellicosi indigenæ atque ingeniosi, Præfuli Colonienfi parentes. Commendantur autem iure penæ VVestphalicæ. Imò à Rhenensi oppido (quod 4. à Monasterio magnis miliaribus distans Ameliff. adiacet) ad urbem vsque Monast. ager vtcunque amœnus ac fertilis: ab Orientali autem Frisia Rhenam vsque tellus planè arenosa, multumq. deserta. ut iter aliquando per Orientalem Ameliff. tractum faciens re ipsa compertus sim, non è digitis (ut aiunt) fuisse primum autorem distichon istud prouerbiale:

*Hospitium vile, groff Brodt / düm Bier / lange Wyle /
Sunt in VVestphalia, si non vi credere, loop da.*

